

Verdachten worden voorgeleid voor de camera

Ben ik in beeld?

Lex van Almelo, journalist

Hoewel het wetsvoorstel voor het gebruik van de videoconferentie in het strafrecht nog niet bij de Tweede Kamer is ingediend, wordt in de praktijk al stevig geëxperimenteerd met 'televoorgeleiding'. Vooral nog lijkt de efficiëncywinst ten koste te gaan van de advocaat.

Op 9 januari dit jaar plaatste Euronext Amsterdam een bericht over KPN en Sony die samen televoorgeleiding mogelijk maken. 'De geïntegreerde dienstverlening televoorgeleiding van KPN en Sony bestaat uit een beveiligd bedrijfsnetwerk (...) van KPN en videoconferencing-apparatuur van Sony (...). Uniek aan de prijsstelling van televoorgeleiding is de vaste vergoeding per locatie per maand.' Volgens het bericht boekt vooral de hulpofficier van Justitie een enorme tijdswinst en kan bovendien worden bespaard op autokosten.

De politie IJsselland en het OM in Zwolle hebben van september 2002 tot maart 2003 een proef gedaan met televoorgeleiding voor de hulpofficier van Justitie. In totaal werden 44 verdachten voorgeleid voor de webcam en het beeldscherm die waren opgesteld in een speciale ruimte van het politiebureau in Hardenberg. Op het beeldscherm was de hulpofficier van Justitie te zien, die vanuit het Hoofdbureau van Politie in Zwolle de regie over de zitting en de camera voerde. De hulpofficier boog zich over de aanhouding van personen die net iets te veel op hadden achter het stuur, een 'droge klap' hadden uitgedeeld (zonder dat de getroffene aangifte wilde doen), iets gestolen hadden uit een winkel of een andere overtreding hadden begaan waarvoor het strafmaximum minder dan vier jaar is.

Volgens Gerard Wiggers van de politie IJsselland zijn alle partijen tevreden over het experiment. Zo behalen de hulpofficieren per voorgeleiding 70 minuten tijdswinst, terwijl de verdachten 35 minuten eerder in vrijheid worden gesteld. De vaste kosten van de telefaciliteiten zijn echter nog niet terugverdiend. Daarvoor zijn meer voorgeleidingen nodig. Wiggers meldt dan ook tevreden dat de politie IJsselland 'het concept mag doorontwikke-

len'. In een nieuwe proef worden verdachten ook voorgeleid aan de rechter-commissaris en wordt ook beslist over de verlenging van de bewaring. Ook bij deze proef moet de verdachte uitdrukkelijk verklaren dat hij er vrijwillig mee instemt. Tot nu toe hebben alle verdachten dat volgens Wiggers gedaan.

EFFICIENCYWINST?

De wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met het gebruik van de videoconferentie in het strafrecht is nog lang niet in kannen en kruiken. Eind februari had het ministerie van Justitie de adviezen op het concept-wetsvoorstel binnen. De wetgevingsjuristen van het ministerie zullen de commentaren van de Nederlandse Orde van Advocaten, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, de Raad voor de Rechtspraak en de Raad van de Hoofdcommissarissen verwerken in het wetsvoorstel dat binnenkort naar de Tweede Kamer gaat. Volgens het concept-voorstel wil Justitie een algemene regeling, zodat de webcam en het beeldscherm van stal kunnen worden gehaald bij 'in beginsel elke situatie waarin iemand wordt gehoord in het strafproces of de voorbereiding daarvan'. Deze toepassing is dus veel ruimer dan televoorgeleiding en kan er bijvoorbeeld ook toe leiden dat het Nederlands Forensisch Instituut een vaste verbinding krijgt om tijd te sparen van 'schaarse deskundigen'.

Maar die deskundigen zijn niet nodig in de eenvoudige zaken met bekende verdachten, waarvoor Justitie de videoconferentie zegt te willen gebruiken, zo luidt één van de kritiekpunten van de Adviescommissie Strafrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten (zie www.advocatenorde.nl). De commissie verzet zich tegen een algemene regeling en wil duidelijke beperkingen en voorwaarden in de wet. Verder wijst de commissie erop dat veel van de verwachte tijdswinst illusoir wordt nu de regeling voor de voorlopige hechtenis zo wordt gestroomlijnd dat een verdachte in één keer voor 90 dagen kan worden vastgezet. Bovendien komt volgens de commissie het contradictoire karakter van het strafproces onder druk te staan omdat de raadsman moet kiezen waar hij heen gaat: naar het zaaltje met zijn cliënt of naar het zaaltje met de (hulp)officier c.q. rechter?

Dat is de reden waarom Henk Voors, voorzitter van de werkgroep Strafrecht van de Zwolse balie de videoconferentie niet wil uitbreiden tot de voorgeleiding voor de rechter-commissaris of het horen van getuigen. Bovendien: 'De tijdswinst die Justitie boekt, gaat ten koste van de advocaat die naar zijn cliënt in de provincie moet. Straks zit de officier of de rechter alleen nog maar voor het beeldscherm te zappen.'